

Apustu-etxe gehiagorik ez

Herri eta auzo askotan ari dira apustu-etxeak zabaltzen; hori dela eta, kezka eta eztabaida bizia ari da pizten herritarren artean.

Gai horren harira, ariketa hauek egingo dituzu:

- Jokoari buruzko zenbait datu komentatu taldekoekin.
- Audioa entzun ondoren, egiak eta gezurrak identifikatu.
- Zenbait iritzi irakurrita, lotu testu-antolatzaileak funtzioekin.
- Gai honi buruz duzun iritzia herri-aldizkarirako idatzi.
- Jokoaren inguruko esaera zaharrak osatu.

1. Apustu-etxeei buruzko albisteak

Irakurri apustu-etxeei buruzko datu hauek. Ondoren, erantzun beheko galderei eta komentatu talde txikian.

- 2017an 36 milioi apustu egin ziren EAEn eta zenbakia gorantza doa.
- 14-18 urte arteko gazteen % 30ek aitortzen dute noizbait dirua jokatu duela. Eta % 5ek arazoa dauka jokoarekin.
- Nafarroako eskoletako ikasleen artean egindako galdeketaaren emaitzen arabera, 16-18 urteen arteko gazteen erdiak, inoiz, apusturen bat egin du online bidez.

www.eitb.eus web-ataritik hartua

1. Zein iruditu zaizu nabarmentzeko moduko albistea? Zergatik?
2. Ezagutzen duzu gai honi loturiko beste datu edo albisterik?

2. Txantrea auzoko herri-plataforma

Entzungai honetan apustu-etxeei buruz eta horrek zenbait herritarren sortu duen kezka buruz hitz egingo dute. Entzun irratsaioa eta adierazi beheko adierazpenak egia ala gezurra diren; horietako bat ez dute esan.

	Egia	Gezurra	Ez dute esan
1. Iruñean, 2010. urtetik 22 apustu-etxe zabaldu dituzte.			
2. Nafarroako Foru Parlamentuko alderdi batzuek erabaki dute irekitako apustu-etxeak debekatzea.			
3. Txantreako bizilagunen elkarteak apustu-etxeen aurkako plataforma sortu zuten duela urte batzuk.			
4. Txantrean apustu-makina ugari daude, ludopatia eragiten dutenak.			
5. Txantreako plataformak eta Iruñeko udalak ludopatiari buruzko hitzaldiak antolatuko dituzte.			
6. Apustuak mugikorren bidez egitea tentazio handiegia da adineko askorentzat.			
7. Gobernuak baimena eman gabe balego, Txantreako apustu-etxea irekitzeko proiektua geratu egingo litzateke momentuz.			

<https://labur.eus/UHdcb>

3. Testu-antolatzaileen funtzioak

Behean, apustu-etxeei buruzko zenbait iritzi dituzu; bertan, testu-antolatzaileak beltzez nabarmenduta daude. Iritzi horiek irakurri ondoren, egin itzazu beheko ariketak, eta partekatu eman dituzun erantzunak lagunarekin.

- Oso kezkarria da apustu-etxeak gero eta herri gehiagotan zabaltzea. **Gainera**, gehienak langile-auzoetan zabaltzen dira, horietan irabazi gehiago lortzen baitituzte joko-aretoetako arduradunek.
- Orain arte apustu-etxeei ez zaie muga handiegirik jarri izan. Zorionez, **ordea**, pixkanaka udalak hasi dira irekitzeko baimenak murrizten. Eta garrantzitsuagoa dena: herritarrek zorizko jokoen gaineko kontzientzia hartzen hasi dira.
- Online jokoak, txanpon-makinak, loteriak, kasinoak... milioiak mugitzen dituzten negozioak dira. **Hortaz**, ezinbestekoa ikusten dut herritarrok ondo antolatu eta negozio horien interesen aurka agertzea.
- Ludopatiaren prebentzioarako, **alde batetik**, kirol-apustuen publizitatea debekatu egin beharko litzateke; **bestetik**, adingabeek apustu egiteko dituzten erraztasunekin bukatzeko neurriak hartu beharko lirateke.
- Arrasateko herritarrek kezkatuak gaude geroz eta gazte gehiago ari direlako jokorekin zaletzen. Gure auzoan, **esate baterako**, jokorekiko menpekotasuna duten gehienak 25 urtetik beherakoak dira.

Behean testu-antolatzaile horiek betetzen dituzten funtzioen zerrenda duzu. Idatzi funtzio bakoitzaren ondoan horri dagokion testu-antolatzailea. (web-**atari** honetan zerrenda osoagoa duzu).

Informazioa edo argudioa gehitzea:

Adibidea ematea:

Ondorioa ematea:

Esandakoaren aurkakoa aipatzea, kontrastea egitea:

4. Apustu-etxeei buruzko iritzia ematen

Gaiari buruz idaztea egokituko zaizu oraingoan. Irakurri proposatzen zaizun egoera eta egitekoa.

Egoera

Zure herrian beste apustu-etxe bat irekitzekotan dira. Gai horrek kezkatzen zaituenez, zure iritzia ematea pentsatu duzu herri-aldizkarian.

Egitekoa

- Adierazi zer gertatzen ari den herrian apostu-etxeekin, eta horrek zer kezka sortzen dizun.
- Apustu-etxeak, joko-aretoak eta abar debekatu edo mugatu behar lirateke? Adierazi zergatik: eman argudioak,
- Azaldu zer arrisku dituen apustu-etxeak kontrolik gabe zabaltzeak.
- Proposatu arazo honi aurre egiteko zer egin litekeen.

Zure itritzi-artikuluari erabil ditzakezun **testu-antolatzaileak**:

Informazioa edo argudioak gehitzeko: *gainera, ez hori bakarrik, alde batetik./ bestetik...*

Kontrastea egiteko: *ordea, berriz, hala ere...*

Adibidea emateko: *esate baterako, besteak beste*

Ondorioa adierazteko: *hortaz, ondorioz...*

Ea 200 bat hitz idazteko gai zaren.

5. Jokoaren inguruko esaera zaharrak

Euskaraz jokoaren inguruko esaera zahar ugari dugu. Horietako bat da entzungaia ageri den hau: Jokoa ez da errenta. Behean dituzu beste zenbait esaera zaharren hasierak. Aurkituko al diezu behar duten amaiera? Ondoren, alderatu erantzunak taldekide batekin.

1- Joko eta edari...	() esperantzaz beteak
2- Jokoa bat irabazle...	() ez jokatzea
3- Jokoa suerte txarra...	() etxearen galgarri
4- Beti irabazteko...	() sekula ez jokatu
5- Jokorako atea...	() gehienak galtzaile
6- Jokozale bazarete...	() laster eskean atez ate
7- Jokorik hoberena...	() maitasunean suerte ona

Ezagutzen duzue jokoaren gaineko beste esaera zaharrik? Eta zuen hizkuntzan?

ERANTZUNAK

2. Txantrea auzoko herri-plataforma

Egia	Gezurra	Ez dute esan
1-4-7	2-3-6	5

3. Testu-antolatzaileen funtzioak

Informazioa edo argudioa gehitzea: *gainera; alde batetik, bestetik*

Adibidea ematea: *esate baterako*

Ondorioa ematea: *hortaz*

Esandakoaren aurkakoa aipatzea, kontrastea egitea: *ordea*

5. Jokoaren inguruko esaera zaharrak

1- Joko eta edari...	(5) esperantzaz beteak
2- Jokoan bat irabazle...	(7) ez jokatzeari
3- Jokoan suete txarra...	(1) etxearen galgarri
4- Beti irabazteko...	(4) sekula ez jokatu
5- Jokorako ateak...	(2) gehienak galtzaile
6- Jokozale bazarete...	(6) laster eskean atez ate
7- Jokorik hoberena...	(3) maitasunean suete ona

TRANSKRIPZIOA

NAGORE TELLERIA. Egun on. Jokoa ez da errenta. Tentazioa klik batean daukagu sarean, gero eta eskurago. Ugaritzen ari dira apustu-etxeak. Amua nonahi topa genezake.

Esan dugu apustu-etxeek hitz egingo dugula. Nafarroan 61 daude. Iruñean, 2010az geroztik halako 22 ireki dituzte. Eta beste hiru jarri nahi dituzte martxan. Apustu- etxeei buruz ari gara, Arantxa Artza

ARANTXA ARTZA. Bai. Kaixo, egun on. Testuinguru honetan eta herritarren artean sortu den kezka ikusita, Txantrean, Iruñeko udala eta Nafarroako parlamentua egungo legedia aldatu nahian ari dira. Iruñean udal-ordenantza prestatu behar dute. Foru-parlamentuak, berriz, 2006ko legea aldatu nahi du. Bata zein bestea iritsi bitartean, alderdi guztiek aho batez onartu dute bi erakundeetan luzamendua, moratoria aplikatzea. Bestela esanda: lizentzia gehiago ez ematea legedia eguneratu arte. Txantreako bizilagunen elkarteak bilera egin du aste honetan eta auzoan, irekitzekoa duten apustu-etxearen kontrako plataforma ere sortzea erabaki dute.

NAGORE TELLERIA. Isabel Egiguren, auzotarra da. Egun on, Isabel.

ISABEL EGIGUREN. Egun on. Zer moduz?

NAGORE TELLERIA. Ondo. Eta zeu?

ISABEL EGIGUREN. Ondo, oso ondo.

NAGORE TELLERIA. Bai. Zuek auzoan halakorik izan al duzue aurrez sekula?

ISABEL EGIGUREN. Ez. Ez da horrelakorik inoiz egon Txantrean, baina gure inguruan, Ansoain, Errotxapean edo Sanduzelain gero eta gehiago daude, asko ikusten dira. Hala ere, bueno, niri gustatuko litzaidake komentatzea bakarrik ez direla apustu-etxe hauek. Gure tabernetan batez ere, eta Txantrean asko ikusten dira, daude apustu-makinak, eta horiek ere ludopatia erakartzen dute. Eta zer esanik ez, eta hori bai dagoela kontrolik gabe, gure eskuetan eta klik batean daukaguna, hau da, gure mugikorra. Gazteen artean, Aralar ludopatia elkarteak esaten duen bezala, tentaziorik handiena izaten da, egon zaitezkeelako zure etxean, zure logelan, ohean etzanda, lasai-lasai apustuak egiten 24 orduz. Beraz, gai konplexua da.

NAGORE TELLERIA. Eta gainera inork ez zaitu ikusten, ez?

ARANTXA ARTZA. Hori da. Eta kontrolatzen zaila, ez?

ISABEL EGIGUREN. Hori da, hori da: ez dago kontrolik. Eta familia edo senideak enteratzen direnean, ba askotan jada...

ARANTXA ARTZA. ...berandu izaten da.

ISABEL EGIGUREN. ...berandu izaten da. Bai.

NAGORE TELLERIA. Esan dugu, momentu honetan geratu egingo dela lizentzia-partiketa, azterketa-momentua delako. Gerta al liteke berandu etortzea hori Txantrearen kasuan, ze esan dugu momentu batean, lizentzia dagoeneko eskuan daukatela.

ISABEL EGIGUREN. Bai. Gure kasuan informazioa ari gara jasotzen. Eta lizentzia bat emanda dago. Baina, dirudienez, bi lizentzia gutxienez behar dira: udaletxekoa emanda dago, baina Gobernuak ez. Zalantza daukagu zer gertatzen den Gobernuak, Gobernuko baimenarekin, pentsatzen dugu ez dagoela emanda oraindik... Horrela izango balitz, moratoria horretan sartuko ginateke, eta proiektua momentuz geldituko litzateke. Orduan momentuz, sei hilabetez gutxienez geldituko zen. Hori bai, gizartean manifestu bat egingo dugu, elkarretaratze bat egingo dugu ere azaroaren 13an adibidez, ez gara gelditu behar.

NAGORE TELLERIA. Hortxe jarraituko duzue Txantreako auzotarrek.